

Posudek
na rigorózní práci Ing. Jany Tomíškové
„Politický životopis Dr. Mohammada Mosaddeqa“

Ing. Jana Tomíšková si pro svou práci zvolila téma, zaměřené na tradice politické kultury soudobého Íránu, ilustrované na životě významného politika monarchistické éry Dr. Mohammada Mosaddeqa, který formoval politický život země na přelomu čtyřicátých a padesátých let a představoval klasické liberální křídlo íránského politického života. Vzhledem k současnému zvýšenému zájmu o Írán je pokus o zpracování zvolené tematiky vysoce důležitý a aktuální. Vzhledem k celkovému pojetí práce i vzhledem k tomu, že tato problematika nebyla doposud v české produkci zpracována, lze konstatovat, že volba tématu práce byla správná. Kolegyně Tomíšková se ve své rigorózní práci neomezila jen na úzký výklad vlastního života íráckého politika, ale podala ucelený pohled na politický život monarchistického Íránu. Již na počátku nutno konstatovat, že práce splnila vytčený cíl a zařadila se do kontextu širšího výzkumu soudobých dějin Blízkého východu.

V úvodu své práce autorka stanovila cíl a metody zpracování tématu a provedla kritický rozbor použitých pramenů a literatury. Zvolila chronologický přístup, přičemž jednotlivé etapy Mosaddeqova života rozčlenila podle historických etap vývoje moderního Íránu. Znamé úsloví, že psaní životopisů patří k nejobtížnějším historickým disciplínám, platilo bez výhrad i při psaní této práce. Jedním ze základních problémů bylo, jak navzájem skloubit obecný výklad politického vývoje s popisem vlastní činnosti Mosaddeqa. Striktní redukce jen na Mosaddeqovu politickou aktivitu nebyla možná, neboť by ponechávala bez vysvětlení nejen celkový rámec poměrů, ale i dílčí okolnosti, za nichž byla příslušná rozhodnutí činěna. Jana Tomíšková toto úskalí zvládla nejen díky svému dobré znalosti íránské reality, ale i díky pilné práci s prameny a literaturou. Heuristická základna práce je dostatečná a reprezentativní.

Po formální stránce se práce vyznačuje vyváženým členěním a solidností zpracování. Struktura práce má jasnou koncepci zvoleného tématu, odrážející se v členění jednotlivých kapitol. Autorka se drží hlavní linie výkladu. Úvod je správně koncipován a standardně zpracován. Členění jednotlivých kapitol je logické a vychází z chronologického principu. Technická stránka zpracování práce je na vysoké úrovni.

K obsahové stránce nemám zásadních věcných připomínek. První kapitola je věnována historickému pozadí moderního Íránu od perské revoluce 1905–11 do vlády šáha Mohammada Rezy Pahlavího. Druhá kapitola podrobně sleduje politický i osobní život Dr. Mosaddeqa na sklonku Qádžárovské éry a počátku vlády Rezy Šáha. Ukazuje na vysoké vzdělání i významné politické zkušenosti Mosaddeqa, které předznamenaly jeho vztah k dynastii Pahlaví. Třetí kapitola analyzuje pozadí konfliktu o íránskou ropu na základě vývoje *Anglo-Persian/Iranian Oil Company*. Čtvrtá a pátá kapitola jsou vyvrcholením celé práce a podrobně sledují Mosaddeqovu aktivitu po druhé světové válce s důrazem na íránskou krizi 1951–53. Závěrečná šestá kapitola je věnována procesu s Mosaddeqem a Mosaddeqův vliv na Národní frontu a liberální křídlo íránského politického života v šedesátých a sedmdesátých letech. V závěru se autorka pokusila celkově zhodnotit Mosaddeqův politický život a charakterizovat jeho politický profil s dostatečným historickým odstupem.

Závěrem lze konstatovat, že Ing. Jana Tomíšková ve své rigorózní práci prokázala schopnost samostatné práce, zvládla techniku, metody i metodologii historikovy práce na zadané problematice. Z těchto důvodů *doporučuji* její práci ke státní rigorózní zkoušce v oboru Dějiny a kultura islámských zemí.

V Praze, dne 10. května 2007

Doc. PhDr. Eduard Gombár, CSc.

